

Henryk Olszar

"Stalinizm i rok 1956 na Górnym Śląsku", A. Dziurok, B. Linek, K. Tarka, Katowice–Opole–Kraków 2007 : [recenzja]

Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne 43/1, 215

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

bezpieczeństwa, ukazując metody, stosowane przez niego w celu zdobycia i utrzymania władzy, a także analizując zjawisko przestępczości śledczej.

Stalinizm i rok 1956 na Górnym Śląsku, red. A. Dziurok, B. Linek, K. Tarka, Katowice–Opole–Kraków 2007, 383 s.

Książka stanowi zbiór kilkunastu studiów poświęconych głównym procesom społecznym i wydarzeniom politycznym oraz analizie wybranych aspektów z dziejów Górnego Śląska w latach 1945–1960. Autorzy, wywodzący się z różnych środowisk naukowych i ośrodków badawczych, podejmują kwestie cech konstytutywnych systemu stalinowskiego w Polsce i jego regionalnego wymiaru, działań górnośląskiego aparatu bezpieczeństwa wobec przeciwników politycznych (głównie Polskiego Stronnictwa Ludowego i podziemia młodzieżowego) oraz instytucji (np. Kościoła katolickiego) i grup społecznych. Ostatnia część tomu przybliży wydarzenia roku 1956 w głównych ośrodkach Górnego Śląska. W patrzeniu na historię Polski „ludowej” ciągle dominuje brzemień komunizmu. Uwaga historyków nadal koncentruje się na rozliczaniu bądź nazywaniu oraz opisywaniu zarówno tragedii jednostek, jak i poczucia straconych szans całych pokoleń. Trudno tego było uniknąć także i w niniejszej książce. Autorzy mają jednak nadzieję, że publikowane teksty umożliwią Czytelnikowi zapoznanie się z głównymi procesami społecznymi i politycznymi, zachodzącymi w tym czasie w Polsce i w regionie, oraz pozwolą przyjrzeć się działającej na co dzień niszczycielskiej sile komunizmu.

Mirosław Sikora, *Kuźnia broni III Rzeszy. Niemiecki przemysł zbrojeniowy na Górnym Śląsku podczas II wojny światowej*, Katowice–Kraków 2007, 384 s.

Zlokalizowany na Górnym Śląsku niemiecki przemysł zbrojeniowy rozwijał się i modyfikował wraz ze zmieniającymi się priorytetami wojennymi III Rzeszy, stając się z biegiem czasu jednym z najważniejszych elementów gospodarki prowadzącego działania militarne państwa. Wykorzystując bogate niemieckie materiały archiwalne, autor odtwarza przebieg wyjątkowo skomplikowanych zmian w strukturze własnościowej na tych terenach, głównie w polskiej części regionu (w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym), zajętej przez Niemców w 1939 r., a także wyjaśnia motywy rozwoju poszczególnych gałęzi przemysłu oraz przyczyny zróżnicowanej dynamiki zaangażowania w górnośląską gospodarkę niemieckiego sektora prywatnego i państwowego. Niezwykle interesująco opisana została rywalizacja między najwyższymi instancjami wojskowo-rządowymi (Wehrmacht, Główny Urząd Powierniczy Wschód, SS) o przejęcie kontroli nad produkcją zakładów górnośląskich i nadanie jej charakteru odpowiadającego własnym interesom. Ujęte statystycznie szczegółowe dane dotyczące działalności konkretnych zakładów i wytwarzanego przez nie asortymentu wojskowego w latach 1939–1945 w pełni uzasadniają przyjęty przez Autora tytuł książki.

Dariusz Węgrzyn, *Aparat bezpieczeństwa państwa wobec środowisk narodowych na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w latach 1945–1956*, Katowice–Kraków 2007, 446 s.

Publikacja wypełniająca lukę w historiografii polskiej opozycji antykomunistycznej po II wojnie światowej – poświęcona narodowemu nurtowi podziemia na terenie Górnego